

Vörös Lobogó

Az RMP Arad városi és rajoni bizottsága, a városi és rajoni néptanács lapja

XIII. évfolyam, 4198. szám Szombat, 1958. augusztus 30. 4 oldal, 20 bani

Kollektív gazdaságaink életéből

Rajonunk kollektív gazdaságainak a pénz- és a természetbeni előlegek kiosztása mellett folynak az előkészületek és több helyen meg is kezdődtek az őszi kampány előmunkálatai.

A SOFRONYAI

kollektív gazdaságban ez évben 22 hektáron termesztettek cukorrépát. A kollektivisták már az elmúlt héten megkezdtek a cukorrépa szedését, amelyet rövidesen befejeznek. Előrelátó hatólag — a kedvezőtlen időjárás ellenére is — a cukorrépa hektáronkénti átlag hozama meghaladja a 20 tonnát. A kollektivisták a szedéssel párhuzamosan végzik a szállítást is. Az őszi kampányra való előkészületeket sem hanyagolják el a sofronyai kollektivisták. Eddig 60 hektáron végeztek el a vetőszántást, 10 hektárra hordták istállótrágyát és

megtisztítottak 2000 kiló búzavetőmagot és 5000 kiló árpat. A különböző munkálatok mellett a gazdaságban osztják a 40 százalékos előleget. A szorgalmas kollektivisták jó munkájukért megkapják az őket megillető fizetséget. Így például Tóth János és családja 1482 kiló búzát, Pacurac Petru és családja 1162 kiló búzát vitt haza a 40 százalékos előlegosztás alkalmával. A gazdaságban megkezdtek a pénz-előleg kiosztását is. Minden kollektivistára egy-egy munkanapra ebben az évben 4 lej pénzelőleget kapott a sofronyai kollektív gazdaságban.

A SZENTMÁRTONI

kollektivisták augusztus 26-án megkezdtek 36 hektár cukorrépa termesztését. A szedési munkálatokkal párhuzamosan tíz kocsi szállítja a termést a kúrtösi állomásra. A gazdaságban minden előkészület megkezdte az őszi vetési munkálatok megkezdését. Megjavitották a gépeket, előkészítették a vetőmagot és eddig 131 hektáron végeztek nyári mélyszántást. A kollektív gazdaságban felkészültek már a szüretre is, megjavitották a hordókat, a sajtáro-

kat és a préseket, kitaraktatták a pincéket. A szentmártoni kollektív gazdaságban az elmúlt napokban kiosztották a 40 százalékos buza- és árpa-előleget. Egy-egy munkanapra 3 kiló búzát és fél kiló árpat osztottak. Sántner György kollektivista, aki negyedik évében dolgozik ebben az évben, a 40 százalékos előleg alkalmával 2435 kiló búzát vitt haza. Milec Erzsébet, aki egyedül dolgozott, 726 kiló búzát kapott.

A KÜRTÖSI

kollektív gazdaságban ez évben a konyhakertészet, a különböző szerződött növények és állatok után kapott pénzjuttatás meghaladja a 848.000 lejt. Január 1-től augusztus 15-ig egy-egy munkanapra egységre minden kollektivistára 6 lej pénzelőleget kap. A termények 40 százalékos kiosztá-

sánál egy-egy munkanapra 2 kiló búzát és 0,400 kiló árpat osztottak. A kúrtösi kollektív gazdaságban eddig több mint 10 vagon istállótrágyát hordtak ki a földekre, 120 hektáron végeztek el az őszi mélyszántást és folynak az előkészületek az őszi vetésre.

A KISIRATOSI

kollektív gazdaságban még augusztus 23-án előt megkezdtek a 160 hektár cukorrépa szedését. A szedéssel párhuzamosan végzik a szállítást is és a kisiratosiak naponta 10 vagon cukorrépát szállítanak a kúrtösi állomásra. A kisiratosiak már beszállították a 30 hektár kender-termesztést is, amelyért megkapták a pénzt és így ebben a gazdaságban is a buza 40

százalékos előlegosztása mellett, — amelynek alapján 2 kiló jutott egy-egy munkanapra, megkezdtek a pénz-előleg osztását is. Ebben az évben 4 lej pénzelőleget osztanak egy-egy munkanapra. Eddig 250 hektáron végeztek el a nyári mélyszántást, 40 hektáron a vetőszántást és 100 hektár területre hordták istállótrágyát.

A II. városi ifjúsági fesztivál műsora

Az IMSz Arad-városi bizottsága és a Helyi Szakszervezeti Tanács vasárnap, augusztus 31-én rendez meg a II. városi ifjúsági fesztivált, amelyen az üzemek, gyárak, intézmények, kisipari termelőszövetkezetek legjobb műkedvelő együttesei valamint sportolói mutatják be tudásukat. A II. városi ifjúsági fesztivál, vasárnap, augusztus 31-én délelőtt 9.30-kor az I. számú középiskola előtti térségen, ünnepi naggyűléssel nyílik meg. Majd a Nyári Színházban, az Ifjúsági mozi kerthelyiségében, valamint a TEBA-gyár klubjában (kedvezőtlen idő esetén a Kulturpala-tóban a TEBA-gyár klubjában és az Alimenta klubjában) zajlanak le a tánc-, ének- és színjátszó-együttesek versenyei.

A II. városi ifjúsági fesztivál versenyén a következő műkedvelő-együttesek lépnek fel: Artex, Áramszolgáltatási Vállalat, CFR főműhely, 4. számú Építkezési Vállalat, 1. Ranghef, Cukorgyári Alimenta, az ipari termékeket árusító Helyi Kereskedelmi Szervezet, November 7. December 30. gyár, CFR klub, Bernáth Andor gépjárató központ, Sütiipari Vállalat, G. Dimitrov, TEBA, Plastica, Vörös Trió gyár tánc-, ének és színjátszó-együttesei.

Szombaton, augusztus 30-án az ICA stadionban, 17 órától vasárnap, augusztus 31-én, 10.30-tól a CFR stadionban, a Constructorul pályán és a városligeti sportuszodában különféle sportmérkőzéseket bonyolítanak le.

Vasárnap este 20 órakor diszlocadist rendeznek a Nyári Színházban, ahol a fesztivál díjnyertes műkedvelő együttesei mutatják be műsorukat.

Terven felül

Az Agro-Zoo Alimenta helyi ipari vállalat jelentős mértékben járul hozzá készítményeivel a lakosság élelmiszer ellátásához. A hentesárú osztályon és a konzervgyártó részlegen kiváló minőségű élelmi cikkek készülnek.

A vállalat augusztus 23-ig jelentős mennyiségű élelmiszeriket gyártott terven felül. Csak főzélék és gyümölcs-konzervekből 5 tonnát, hentesárúból 16 tonnát, egységes lisztből 20 tonnát.

A nagy ünnep tiszteletére üzembe helyezték az új husfeldolgozó üzemet, ahol különféle szálmakat, parizert és egyéb hentesárut gyártanak.

JÓL DOLGOZNAK AZ IFJAK

A fiatalok a termelés minden vonalán nagyban hozzájárulnak a terv mutatószámainak maradéktalan teljesítéséhez. Így járnak el a Coopmetál kisipari termelőszövetkezetben is. A fiatalok becsülettel eleget tesznek feladataiknak, brigádokban tömörülnek, mert tudják: közösen többet, jobbat termelnek. A fiatalok becsülettel eleget tesznek feladataiknak. Rendszeresen teljesítik előirányzataikat. A bádogos-osztály IMSz-brigádja például átlagosan 32—35 százalékkal teljesíti, túl előirányzatát. (Ez a brigád az ez év május 1. tiszte-

IFJAK!

Vegyetek részt a II. városi ifjúsági fesztivál kulturális és sportmegnyilvánulásain!

Közzükségleti cikkek terven felül

A Coopmetál kisipari termelőszövetkezetben mindent megtesznek azért, hogy a dolgozók számára több és jobb közzükségleti cikket gyártsanak. Ezért fokozták a szocialista versenyt. A verseny lényegében az ünnep előtt érte el a legmagasabb fokot, de azóta sem lankadt. Teljes lendülettel dolgoznak. Így nagymennyiségű közzükségleti cikket gyártottak terven felül.

Terven felül termeltek a többi között 50 zománczott tűzhelyet, 620 tojásúto edényt, 3000 szitát, 2000 mézesbödönt, 5 kőszörűgépet és egyébeket. A szövetkezet dolgozóit a jövőben is megtesznek mindent, hogy még jobban hozzájáruljanak a lakosság igényeinek kielégítéséhez.

Biztosították a termelés zavartalanását

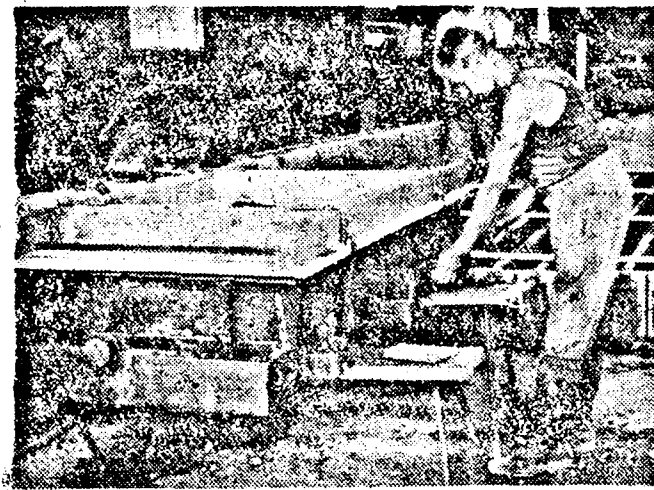
A fűrészarúgyár dolgozói lelkesen készültek augusztus 23-ra. Legtöbbször vállalták a tervfeladatokat ma-

radéktalan teljesítése volt. Időközben azonban megkezdtek a nagyüzemi átalakítást is, ami eleinte bizony nehézséget okozott a vállalatok teljesítésében. A kazán átalakítását végző dolgozók ígéretet tettek, hogy néhány nap alatt elvégzik ezt a munkát, mégpedig úgy, hogy a termelést ne hátráltassák.

Céljukat elérték, mert az augusztusi tervfeladatokat a fűrészarúgyár ütemesen teljesítette, s az ünnep tiszteletére elhangzott vállalások is megvalósultak. A kazánjavító brigád szorgalma révén, a munkával, meghatározott idő előtt készültek el.

Maruzsán Jenő, levelező

Az épületelem gyárban

Mot Isosif Br-gádfelelős nagy hozzájárulással irányítja a betonöntést. Ha jó a keverés, már csak a sűrítéstől függ, hogy jó minőségű beton-elemeket gyártsanak.

EGY NAP A KOLPÖLITIKÁBAN

A nyugati hatalmak halogatják az ENSz közgyűlés rendkívüli ülészaka határozatának végrehajtását

Samun „új politikai pártot” alakított — Angol lapok az atom-robbantási kísérletek általános megszüntetését követelik — Nagyarányú sztrájk Mexikóban

Bejrut. Miközben Hamarskjöld Ammanban, az ENSz közgyűlés rendkívüli ülészakaén elfogadott határozat végrehajtásával kapcsolatban tárgyal, addig az amerikai és

angol katonai körök fokozzák a libanoni és jordániai népekkel szembeni provokációkat és nem hajlandók semmiféle intézkedést tenni csapataik visszavonására Libanonból és Jordániából. Mint a nyugati sajtóújságírók közlik, Adams tábornok, a Libanonban partraszállt amerikai csapatok parancsnoka, újabb provokáló nyilatkozatot tett. Adams kijelentette, hogy csapatai a népi erők ellenőrzése alatt álló bejruti városnegyedek körül újabb állásokat foglaltak el, és hogy az amerikai katonák „készen állnak arra, hogy tüzet nyissanak.”

A MEN hírügynökség közlése szerint a jordániai brit csapatokat ugyanakkor „sivatagi őrdarabok”-nak szűkös „speciális katonai felszereléssel” látták el.

Mind a libanoni, mind a jordániai közvélemény széles körben a nyugati megszállócsapatok késedelem nélküli visszavonását és az ENSz közgyűlés határozatának tiszteletben tartását követeli. Az ellenzéki front feljеле Libanoni Nemzeti Front nyilatkozatát tett közzé, amelyben rámutat arra, hogy az ellenzék különböző csoportjai közötti összekötő bizottságok létesültek, amelyek harcolnak az amerikai agresszorok azonnali kivonásáért.

Bejrut. A nyugati hírügynökségek néhány nappal ezelőtt egy washingtoni hírt közöltek, amely szerint amerikai hivatalos személyiség 25 millió dolláros „segélyt” szavaztak meg Samunnak — azzal a kikötéssel, hogy ezt az összeget egy „olajpolitikai párt megalakítására” fordítja, amelynek „nyugat-barát politikát kell előmozdítania Libanonban”. Nem sokkal e hír kijelentése után Libanonban létrejött egy „új politikai alakulat”, az u. n. Egyesített Parlamentaris Párt. Az új pártban, amely Samun ösztönzésére és közvetlen támogatásával alakult meg, részt vesz a libanoni parlament több olyan tagja, aki közismert néppelensége miatt a közönség szívesen tévénységéről s arról, hogy feltétel nél-

Megjelent

„A béke és a szocializmus problémái”-nak első száma

Megjelent a kommunista és munkáspártok elméleti és tájékoztató folyóiratának „A béke és a szocializmus problémái”-nak első száma. A szerkesztőségi cikk ismerteti a folyóirat alapvető feladatait.

A folyóirat több időszerű kérdésről közöl cikket, például: A. Novotny — A béke és a szocializmus győzelme: Li Fu-csun — A szocialista építés jelenlegi szakaszának alapvető kérdései Kinában; G. Glezermann, B. Ukraincev — Szocializmus és állam; J. Duclos — A fasizista veszély és a köztársasági egység Franciaországban; L. Tismaneanu — Az amerikai kolonializmus és az Arab-Kelet; O. Dlusi — A német militarizmus a békét veszélyezteti.

A folyóirat hasábjain jelentős helyet foglal el a szerkesztőség által „A gazdasági válság” és a munkássztrájk” témáról indított véleménycsere anyaga. Az eszmecsere több mint 20 ország munkássztrájk aktivistái vesznek részt.

A „Kommunista- és munkáspártok hírei” című rovatban egyes testvérpártok tevékenységéről olvashatunk híreket. A folyóirat első száma közül ezenkívül bírálati cikkeket, könyvismertetést, jegyzeteket, egy cikket a „Marxism Today” című folyóiratról és egy, a szerkesztőséghez írt levelet.

A folyóirat román, orosz, kínai, cseh, német, lengyel, bolgár, magyar, koreai, vietnámi, albán, angol, francia, spanyol, olasz és svéd nyelven jelenik meg havonta.

A Decorativa szövetkezet munkájáról

Tizenhat szakmát és még néhány mellék ágat ölel fel a Decorativa közszolgáltatási termelőszövetkezet. A háztartás körüli javítási munkálatokon kívül lakatos-, közműves- és ácsmunkák, csőpedés stb.), foglalkoznak itt villanyszereléssel, kőfaragással, tetőfedéssel, címfestéssel, szobafestéssel, fényképszéttel. Mindezt azzal a szándékkal, hogy állandóan szépítsék, kényelmesebbé, kellemesebbé tegyék otthonunkat.

Szép ez a szándék, hiszen nagy figyelmesség, gondosság, izlés, odaadás, szív kell hozzá. Mindezek a kellek a Decorativa közszolgáltatási termelőszövetkezet vezetőségében, de az egész munkaközösség tagjaiban lelhetők.

A Decorativa dolgozóit tudatában vannak tevékenységük jelentőségének. Ezt bizonyítják az augusztusi eredmények is, amikor az ünnep tiszteletére sok olyan munkát fejeztek be idő előtt, amiről maguk is azt hitték, hogy még a kitűzött határidőre sem lesznek kész vele.

Ide első félévi általános tervüket nem tudták ugyan százszázalékosan teljesíteni. De tekintetbe kell venni január, február, március — a Decorativa tevékenysége szempontjából az úgynevezett „üres” — hónapokat. Mindig így szokott ez lenni. Később azután behozzák a lemaradást. Sőt...

Hiszen júliusban közszolgáltatási tervüket már 117,89 százalékosan megvalósították. A jelek szerint az augusztusi eredmények még ennél is szebbek lesznek. A terv teljesítése terén a vízvezeték-szerelők haladnak az élen. Jövedelmesség szempontjából a fényképnagyító osztályé az érdem (ez pedig új, alig egyhónapos üzemestály), viszont a fényképek — bár van jónéhány üzletük Aradon — a leggyengébbek. Igaz, ez az osztály emészt fel a legtöbb befektetést. A közműves, ács, tetőfedő, épület- és bútormázoló, szobafestő osztályoknak rengeteg munkájuk van, ki sem tudják elégíteni az összes igényeket. Jól dolgoznak a grafika, a villanyszerelő és a takarító osztályokban is. Általában mindenki igyekszik megtenni a magát.

Különösen a fényképnagyító és kőfaragó osz-

talayok bonyolításnak le szép készpénz forgalmat. Mindkét osztály ebben az évben létesült és hogy megalakításuk jó ötlet volt, bizonyítja a sok megrendelés, amelyeknek annál is inkább eleget tudnak tenni, mert a két osztály anyagellátása teljesen zökkenőmentes.

A ház- és lakásjavításokat, villanyszerelési munkákat, lakatosmunkákat, szobafestést és egyéb házkörüli munkákat végző osztályoknál is van bőven munka. Az anyagbeszerzés nehézségeit azonban ezeknél az osztályoknál még nem tudták teljes egészében megoldani.

A Decorativa vezetősége igyekszik a megrendelések eleget tenni. Bár az anyagbeszerzés megnehezíti a kifizetésre szolgáló alap csekély összege, is, hiszen tizenhat szakmabeli osztályt kell ellátni nyers- és segédanyaggal, számmal. Ha például az iskolák tartarozásánál a városi néptanács végrehajtó bizottsága nem nyújtott volna segítséget, nem tudták volna a vállalt időre befejezni ezt a nagy munkát.

A Decorativa egész munkaközössége, élén Klíng Pál elvtárrsal, a Decorativa elnökével, valamint a vezetőség minden elkövet a dolgozók igényeinek kielégítése céljából. Milyen jó, hogy van egy termelőszövetkezet, ahová bármikor bizalommal fordulhat a háziasszony, ha javítani való akad háztartásában, mert gyorsan, olcsón és jól szolgálják ki. Hiszen sok jó szakember dolgozik itt, mint például Csomor József vízvezeték-szerelő, Kisházi János közműves, Landesberg György villanyszerelő. Hegyi Sándor szobafestő és még sokan mások a különböző szakmákból.

Városunk dolgozói és különösen a háziasszonyok megbecsülik és értékelik a Decorativa tevékenységét. A Decorativa egész munkaközössége azért dolgozik még fokozottabb lendülettel, hogy ez a népszerű és a közszolgáltatásnak annyi ágát feljеле termelőszövetkezet tovább fejlődhessen, és még szélesebbkörű, még eredményesebb munkát fejtessen ki a közszolgáltatás további megjavítása érdekében.

(r. a.)

A pártélet hírei

Kiképző tanfolyam
a rajoni pártbizottságnál

Tegnap, augusztus 29-én ért véget a rajoni pártbizottságnál megrendezett ötnapos kiképző tanfolyam, amelyen résztvettek a községi pártbizottságok és alapszervezetek titkárai és a bürokráciák. A kiképző tanfolyamnak az volt a célja, hogy a megjelentek részletesen megismerjék a pártélet időszaki kérdéseit, azokat a problémákat, amelyekkel foglalkozniuk kell.

Osszesen 153-an vettek részt a kiképző tanfolyamon. A jelenlévők több előadást hallgattak meg, majd miután alaposan áttanulmányozták az anyagot szemináriumon vitázták meg a felmerült kérdéseket.

Petrutiu Eugen elvtárs, a rajoni pártbizottság első titkára például a kollektív vezetés elve tisztázásán tartott előadást, és gyakorlati alkalmasságának fontosságáról tartott előadást. A hallgatók miután áttanulmányozták az előadott anyagot részletesen megvitaták: miként alkalmazzák a rajonban tevékenykedő alapszervezetek a kollektív vezetés elvét, milyen eredményeket értek el és milyen hibák léteznek még az irányban.

Schiff László elvtárs, az IMSZ rajoni bizottságának első titkára előadásában azokat a feladatokat ismertette, amelyek a pártbizottságok számára hárulnak, az IMSZ szervezetei tevékenységének irányítását, vezetését illetően. Onița Stefan elvtárs, az Arad rajoni néptanács végrehajtó bizottságának elnöke arról tartott előadást, hogy miként nyilatkozzon a párt vezetése a néptanácsok munkájában. Ezenkívül részletesen beszélt az állandó bizottságok, a néptanácsi képviselők és a honpolgári bizottságok szerepéről, arról, hogy miként kell segíteniük a végrehajtó bizottságot sokrétű feladatai teljesítésében.

Micu Ioan elvtárs a rajoni pártbizottság titkára, a párttagok és tagjelöltek felvételét, valamint az alapszervezetek társadalmi összetételének megjavításának jelentőségéről tartott előadást. A tanfolyamon résztvevők előtt rámutatott arra, hogy a falusi alapszervezetek milyen eredményeket értek el eddig. Ugyanakkor utalt arra is, hogy milyen hiányosságok mutatkoznak a tagjelöltek felvételében, és az alapszervezeteknek mit kell tenniük munkájuk megjavítása érdekében.

Előadást tartott még Gáll Iulian a rajoni népbizottság elnöke és mások. Végül Faur Stefan elvtárs, a rajoni pártbizottság titkára a propaganda munka kifejtésének szükségességéről beszélt.

Késztelen, hogy a rajoni pártbizottságnál megtartott ötnapos kiképző tanfolyam eredményeként járt a tanultak gyakorlatba ültetésével a községi pártbizottságok, alapszervezetek magasabb színvonalra emelik majd a pártmunkát a rajonban; tevékenységük sokkal eredményesebb, átfogóbb lesz.

Hová irányítsuk az elemi, illetve a középiskolák végzettjeit?

Magyar tannyelvű szakiskolák és műszaki iskolák

(Folytatás lapunk tegnapi számából)

KERESKEDELEMŐGYI MINISZTERIUM

Kolozsvári Kereskedelmi Szakiskola, M. Kogalniceanu u. 4 (magyar tagozat)

— szakács, cukrász, pincér, elárú-sító.

Marosvásárhelyi Iskolaközpont, Bernádi u. 7 (magyar tagozat)

a) kereskedelmi szakiskola — pincér, elárú-sító;

b) kereskedelmi műszaki iskola — ipari, szállítási és kereskedelmi könyvelő (levelező tanfolyam is működik).

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

Kolozsvári Pénzügyi Szakiskola, Mátyás u. 19 (magyar tagozat)

— pénzügyi könyvelő, bankkönyvelő (nappali és levelező tanfolyam).

EGÉSZSÉGÜGYI ÉS TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI MINISZTERIUM

Szatmári Egészségügyi Szakiskola, Kálvin tér 10 (magyar tagozat)

— ápolónő, gyermekápolónő.

Nagyváradai Egészségügyi Szakiskola, Visinszki u. 13 (magyar tagozat)

— klinikai laboráns, ápolónő, gyermekápolónő.

FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETEK KÖZPONTI SZÖVETSEGE (CENTROSCOOP)

Sepsiszentgyörgyi Magyar Tannyelvű Szövetkezeti Szakiskola, Széjveti hősök u. 11.

— könyvelő.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI ÉS ERDÉSZETI MINISZTERIUM

Nagybocsói Kertészeti Szakiskola, Máramarosziget rajon, Máramaroszigeti Állami Gazdaság (magyar tagozat).

Máramaroszigeti Erdészeti Iskolaközpont (magyar tagozat)

a) alapfokú erdészeti szakiskola;

b) alapfokú erdőgazdálkodási gépészeti szakiskola.

Szatmári Állattenyésztési Szakiskola (magyar tagozat).

Csombordi Magyar Tannyelvű Szőlészeti Iskolaközpont (Nagynyed rajon)

a) alapfokú szőlészeti szakiskola;

b) mesterképző szőlészeti szakiskola.

Bánffyújvári Mezőgazdasági Gépezeti Szakiskola, Avram Iancu u. 33 (magyar tagozat).

Radnóti Kertészeti Szakiskola, Ludas rajon (magyar tagozat).

Bihardíszegi Szőlészeti Szakiskola, Székelyhid rajon (magyar tagozat).

Nagyváradai Mezőgazdasági Iskolaközpont, G.rai Magheru u. 26 (magyar tagozat)

a) alapfokú mezőgazdasági gépészeti szakiskola;

b) mesterképző mezőgazdasági gépészeti szakiskola.

Nagyszalontai Mezőgazdasági Iskolaközpont, Kötársaság u. 90 (magyar tagozat)

a) alapfokú mezőgazdasági szakiskola;

b) alapfokú mezőgazdasági gépészeti szakiskola;

c) mesterképző mezőgazdasági szakiskola.

Szilágyosomlyói Mezőgazdasági Iskolaközpont, Simion Barnutiu u. 20 (magyar tagozat)

a) alapfokú mezőgazdasági szakiskola;

b) alapfokú állattenyésztési szakiskola;

c) Mesterképző mezőgazdasági szakiskola;

d) Mesterképző állattenyésztési szakiskola.

Ermihályfalvi Magyar Tannyelvű Mezőgazdasági Iskolaközpont, Székelyhid rajon

a) alapfokú mezőgazdasági szakiskola;

b) alapfokú állattenyésztési szakiskola;

c) Mesterképző állattenyésztési szakiskola;

d) mesterképző állattenyésztési szakiskola.

Székelyudvarhelyi Magyar Tannyelvű Mezőgazdasági Iskolaközpont, Arpad u. 12

a) alapfokú kertészeti szakiskola;

b) mesterképző kertészeti szakiskola;

c) Mezőgazdasági könyvelési szakiskola.

Sepsiszentgyörgyi Magyar Tannyelvű Mezőgazdasági Gépezeti Szakiskola, Sztálin u. 9.

Csikszereai Magyar Tannyelvű Erdészeti Iskolaközpont

a) alapfokú erdészeti szakiskola;

b) alapfokú erdőgazdálkodási gépészeti szakiskola;

c) Mesterképző erdészeti szakiskola.

Székelykeresztúri Magyar Tannyelvű Mezőgazdasági Szakiskola.

Kézdivásárhelyi Magyar Tannyelvű Mezőgazdasági Iskolaközpont, Kanta u. 25

a) alapfokú mezőgazdasági szakiskola;

b) mesterképző mezőgazdasági szakiskola.

NEPTANACSI ALARENDELTSÉGI SZAKISKOLÁK

Szatmári Építészeti Szakiskola, M. Pavel u. 10 (magyar tagozat)

— ács, vízvezeték-szerelő, kőműves.

Kolozsvári Építészeti Szakiskola, Telkes Gyula u. 2 (magyar tagozat)

— kőműves, ács, csempész, előgyártott épületelem szerelő, épületasztalos.

Dési Ipari Szakiskola, Marasesti u. 20 (magyar tagozat)

— géplakatos, vasszertergályos, bádogos, vízvezeték-szerelő, villanyszerelő, butorasztales.

Zilahy Ipari Szakiskola, Dózsa György u. 51 (magyar tagozat)

— géplakatos, öntő, butorasztales.

Nagyváradai Építészeti Szakiskola, G.rai Holban u. 5 (magyar tagozat)

— ács, vízvezeték-szerelő, építőipari gépész, villanyszerelő, épületasztalos, kőműves, festő-mázoló.

Nagyváradai Építészeti Szakiskola, Kirov u. 1 (magyar tagozat)

— kőműves.

Szilágyosomlyói Ipari Szakiskola, Al. Vlahuta u. 2 (magyar tagozat)

— butorasztales, géplakatos, fértiszabász.

Gyergyószentmiklósi Építészeti Szakiskola, Sztálin u. 14 (magyar tagozat)

— kőműves.

Szárhegyi Magyar Tannyelvű Mezőgazdasági Iskola, Gyergyó rajon

— mezőgazdász.

Székelyudvarhelyi Magyar Tannyelvű Ipari Szakiskola, Petőfi u. 24

— kerámikus, butorasztales, géplakatos.

Székelyudvarhelyi Magyar Tannyelvű Egészségügyi Szakiskola, Lenin u. 2

— gyermekápolónő.

Gyimesközélploki Ipari Szakiskola, Csik rajon (magyar tagozat)

— butorasztales, géplakatos, vasszertergályos, kovács.

Sepsiszentgyörgyi Építészeti Szakiskola, Szabadság u. 13 (magyar tagozat)

— kőműves, vízvezeték-szerelő.

Marosvásárhelyi Iskolaközpont, V. Babes u. 11 (magyar tagozat)

a) építészeti szakiskola — kőműves, ács, épületasztalos;

b) építészeti műszaki iskola — vízvezeték-szerelő.

Marosvásárhelyi Ipari Szakiskola, Kisfaludy u. 2 (magyar tagozat)

— női, gyermek- és felnőttműszabász.

Marosvásárhelyi Egészségügyi Szakiskola, Lenin u. 8 (magyar tagozat)

— védőnő, ápolónő, gyermekápolónő, szülésznő.

Maroshegyi Ipari Szakiskola, Régeni u. 235 (magyar tagozat)

— butorasztales, géplakatos, kovács.

Kellemesen telt az ünnep

A napokban, a reggeli órákban több aradi társaságok kirobogott a hegyaljára. A városi közönség dolgozói családjukkal együtt a Kladova-völgybe utaztak. A kellemes kirándulás jókedvre derítette a társaságtagokat csaknem 80 utasát.

A városi közönség dolgozói valóban kellemes napot töltöttek Kladova-völgyében. A jóvégzett munka után érezték a pihenést.

Jól érezték magát a kiránduláson Fluieras Dumitru vízvezeték-szerelő családjaival együtt. Fluieras Dumitru a Sága városrészben folyó szerelési munkánál 200 százezer forintot keresett az ünnep tiszteletére előirányzatát. Mercea Romulus, aki

Testnevelés és sport

A Testnevelési és Sportunió városi bizottságának plenáris ülése

A városi néptanács nagyertermében tartotta meg a Testnevelési és Sportunió városi bizottsága plenáris ülést. Az ülésen megjelentek a párt- és állami szervek képviselői, élsportolók, edzők és sportaktivisták.

Kelen Ferenc elvtárs jelentést terjesztett elő, amelyben vázolta, hogy néhány élsportoló, közöttük aradiak

is, milyen súlyos elhajlást követtek el.

A jelentést követően több edző és sportaktivistát felszólaltak és eltiltatta egyes élsportolók súlyos vétkeit. Ugyanakkor kötelezettséget vállaltak, hogy teljes erejükkel dolgozzanak sportmozgalmunk tisztaságáért.

A CCA teniszcsapata Aradon

Szombaton és vasárnap ismét magas színvonalúnak ígérkező tenisz csapatverseny lesz Aradon. A fővárosi CCA kiváló együttese játszik városunkban, ellenfele az UTA csapata lesz. A fővárosiak a következő összeállításban szerepelnek: G. Viziru, M. Viziru, Nastase, Takács, Burcescu, Rosianu Eleonora, Rosianu Ecaterina. Az aradi csapatban a következő játékosok szerepelnek majd: Grünwald, Albert, Săfti, Löwinger, Glättne, Bauer Mária, Grünwaldné. A verseny szombaton délután 4 órakor kezdődik az UTA Maros parti tenispályán és vasárnap reggel 9 óráig folytatódik.

A Konstancai Farul összeállítás az UTA elleni mérkőzésen

Az UTA vasárnapi ellenfele, a Konstancai Farul, az első fordulóban otthonában szenvedett vereséget a Bákó Dinamo együttesétől. Ezen a mérkőzésen a helyi csapat sokat tanult, de a csatások tehetetlenek voltak a kapu előtt. Vasárnap délután a December 30 stadionban Aradon lejátszandó Aradi UTA—Konstancai Farul mérkőzésnek az

aradi csapat az esélyese, bár egyetemen biztos, hogy a konstancai együttes kemény ellenállást fog ki és éppen ezért nagyon meg kell majd küzdeni a győzelemért. A Konstancai Farul várható összeállítása egyébként a következő:

Dumitrescu — Goidum, Stancescu, Ciurcan — Sîrca, Pana — Seve, Manole, Ispas, Zărnăscu, Băpan.

Nyolc együttes részvételével törpebajnokság kezdődik

Vasárnap nyolc csapat részvételével törpebajnokság kezdődik Aradon. Az utánpótlás szempontjából oly fontos törpe labdarugóbajnokság mérkőzése az 1943—1945-ben született ifjú labdarugók vesznek részt. A sorsolás a következő:

AUGUSZTUS 31: UTA—UVA (Amte), Indagrar—ICA, FZ—Olimpia, Banatul—Egyetértés. SZEPTEMBER 6: ICA—UTA, UVA (Amte)—Egyetértés, Indagrar—FZ, Olimpia—Banatul. SZEPTEMBER 10: UVA—Indagrar, Egyetértés—ICA, FZ—Banatul, Olimpia—UVA (Amte). SZEPTEMBER 13: FZ—UTA, Banatul—UVA (Amte), Indagrar—Egyetértés, ICA—Olimpia. SZEPTEMBER 17: UTA—Olimpia, UVA (Amte)—ICA, Banatul—Indagrar, Egyetértés—FZ. SZEPTEMBER 20: Indagrar—Olimpia, FZ—UVA (Amte), Banatul—ICA, Egyetértés—UTA. SZEPTEMBER 27: UTA—Banatul, UVA (Amte)—Indagrar, ICA—FZ, Olimpia—Egyetértés.

UVA (Amte)—Indagrar barátságos mérkőzés

Ma, szombaton délután 5 órakor a CFR stadionban UVA (Amte)—Indagrar barátságos mérkőzés kerül lebonyolításra. A vagongyári együttes legjobb összeállításban szerepel majd a C) ligás Indagrar elleni mérkőzésen.

Az őszi kampányra készülnek

A zimándközi Petőfi Sándor mezőgazdasági társulásban már terveznek, számolnak, készülnek az őszi mezőgazdasági kampányra. Hamarosan megkezdik a munkát, hogy jövőre bőséges gabonatermést arathassanak. A mező-

gazdasági társulásban bizottság alakult, amely felosztotta a munkát, így a vetést, a magtiszítást és a többi tennivalót pontos terv alapján végzik el. A közelmúltban közgyűlést tartottak, ahol ismertették az őszi mezőgazdasági kampány

tervét, amelyet a tagság jóváhagyott. A társulás vezetőtanácsa továbbá javasolta, hogy a termés 3 százaléka csatolják az állóalaphoz. Az állóalap növelésére tett javaslatot is helyszínen fogadták. Kiss Béla, levelező

Néhány megjegyzés az anyalkúti mezőgazdasági társulás tevékenységéről

Az anyalkúti Augusztus 23 mezőgazdasági társulás 1956-ban 19 dolgozó paraszt családdal alakult meg. Az eltelt két év alatt lassú ütemben fejlődött a társulás, annak ellenére, hogy lehetőségek volt gyorsabb és nagyobb arányú fejlődésre. A lemaradás okait a következőkben látjuk:

A társulás előbbi vezetősége és a mezőgazdasági társulás tagjai között nem létezett szoros kapcsolat mind a tervek elkészítése, mind pedig a munka elvégzése terén. Egyes tagokat figyelemzetlenség és nemtörődomség jellemezte, nem tartották szívügyükné a társulás fejlődését. Ez egyébként megmutatkozott abban is, hogy ritkán tartottak közgyűléseket, vagy pedig, ha megtartották a gyűlést, akkor sokan távolmaradtak. A mezőgazdasági munkálatokat egyénileg és megfelelő szakmai irányítás nélkül végezték. Ennek természetesen nem lehetett más következménye, mint az, hogy a terméshozamok igen alacsonyak voltak.

Ez évben, az új vezetőség (elnök: Cadarin Vasile, titkár: Stan Teodor) nagyobb odaadással kezdte meg a munkát. A konstancai tanácskozás után tervet dolgoztak ki, amelynek gyakorlati megvalósítása megkezdődött. Elsősorban a munkafegyelmegszilárdítására törekednek. Most már megértették a közösen végzett munka fontosságát, előnyeit és hát munkacsoportot alakítottak a 34

társult dolgozó paraszt család tagjaiból. Az őszi kampány előkészületei, nyári szántás, vetőmagvak előkészítése, trágyázás, stb. idejében történtek meg. Ez magas terméshozamot eredményez majd a kalászosoknál és az ipari növényeknél. Meg kell még említenünk, hogy ebben az évben 9236 kiló vetőmag alapot gyűjtöttek.

Az eddig nem létező állóalap részére a pénz és természetbeni jövedelem 3—5 százalékát irányozták elő. Ebből mezőgazdasági gépeket vásárolnak. A félretett 950 kiló buza például, valamint a szerződött növények értékesítése jelentős mértékben szintén hozzájárul majd az Augusztus 23 mezőgazdasági társulás gazdasági megerősödéséhez. Ahhoz azonban, hogy a fejlődés még számottevőbb legyen, a jövőben az anyalkúti társult parasztoknak az állattenyésztéssel is foglalkozniuk kell. Nem szabad elfeledniük, hogy a közvagyon gyarapítását nagymértékben elősegíti a háziállatok tenyésztése, az állati eredetű termékek értékesítése. Ez a kérdést egyébként hamarosan napirendre tűzik.

Amin a fentiekből kitűnik, az anyalkúti társult parasztok megteremtették társulásuk fejlődésének feltételeit. Most további munkájukon mulik eddigi tevékenységük sikere. Ha lendülettel dolgoznak, az eredmények nem maradnak el!

H. E.

KÖZLEMÉNYEK

NICOLAE BALCESCU: Dr. Laurant esete. DOZSA GYÖRGY: A nap hőse. HERBAK JANOS: Dani. I. L. CARAGIALE: Mézes hetek. IFJUSÁGI: Egy állami áruházban. SOLIDARITATEA (Gáj): A fűtőca. M. GORKIJ (Mikolaka) Julietta. PROGRESUL (Ujrad): Merre? ILIE PINTILIE (Mosóczi telep): Gervasi. TEBA (üzemi filmszínház): Dalolni akarok. DECEMBER 30 (üzemi filmszínház): Már késő.

Az AUTO-UNIVERSAL kislipari termelőszövetkezet Múzer utca 7 és a Vörös Hadsereg ut 226 szám alatti osztlálya Kovács és bogár munkát, patkolást és lakatos munkát végeznek

CSUPAN 3 LEJEL

2000 LEJEL NYERHET

7 ART SORSJEGY

VALÓSI SORSJÁTÉK

Aradon minden boltban és kiskereskedőben kapható

IDŐJÁRÁS

Szombaton, augusztus 30-án, változó felhőzet, nappal jobbra derült. Éjszaka berült felhő. A hőmérséklet napközben 22—28, éjszaka 7—10 fok között.

Nappal mérsékelt légáramlás, az esti órákban élénk észak-keleti szél. Várható időjárás a következő három napra: Változó, enyhe idő, a hőmérséklet nem változik lényegesen.

ÉRTESÍTÉS

Az aradi egészségügyi iskolacsoport vezetősége közli az érdekeltekkel, hogy az 1958—1959-es iskolai évben a következő műszaki iskolák működnek Aradon az iskolacsoport keretében:

Fogtechnikai (leányok és fiúk részére)
Egészségügyi technikus (fiúk részére)
Gyógyszerész technikus (fiúk részére)
Szülésznő (leányok részére)
Betegápoló nővér (leányok részére).

Jelentkezhetnek a középiskolák végzettjei, akik letették az érettségét. Korhatár 17—25 év.

Szeptember elsején az egész országban megkezdődnek a szovjet sajtóra az 1959. évi előfizetések. Előfizetések a postahivatalok, a posta kézbesítői és a sajtóterjesztők útján történnek.

PRONOSPORT

PRONOSPORT

A Reinischer Merkur a gazdasági helyzetet értékelve a következőket írja:

„A Német SzK-ban nagy figyelemmel és nem bizonyos aggodalom nélkül követik a világgazdasági helyzet fejlődését, különösen az Egyesült Államokban tapasztalható hanyatlást... Feltételezik a kérdés: milyen következménye lehet mindennek a szövetségi köztársaságra? Vagylóre az Egyesült Államokba való kivitelünk viszonylag keveset szenvedett. Ha azonban az USA-ban a gazdasági helyzet tovább romlik, az ekkorüthetetlenül súlyos következményekkel jár a világgazdaságra nézve. Itt nemcsak

Láttok...hallottuk...olvastuk

Tizenhárom havi délsarki tartózkodás után visszatért a Szovjetunióba Pjotr Sumszkij, a földrajzi tudományok doktora, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája második délsarki expedíciója glaciológiai részlegének vezetője.

Sumszkij doktor a sajátján adott nyilatkozatában beszámolt arról a nagyjelentőségű kutatómunkáról, melyet a szovjet tudósok a Nemzetközi Geofizikai Év keretében végeztek a Déli Sarkon.

A „Fehér földrész” — az Antarktisz — éghajlata igen zord, — kezdte nyilatkozatát Pjotr Sumszkij. — Ezért a földrész hosszú ideig elérhetetlennek tűnt a kutatók számára. Ma már azonban a Nemzetközi Geofizikai Év kutatásai során számos ország — a Szovjetunió, az Egyesült Államok, Ausztrália, Anglia, Svédország, Norvégia és más államok — tudósai egyre mélyebben nyomulnak be a rendkívül vastag jégpáncélba szorított földrészre.

A kutatómunka különlegesen nehéz éghajlati feltételek között folyik. A másodpercenként 50-60 méter sebességgel száguldo hideg szelek hatalmas hóviharak kísérik. Az ilyen viharok mindennapos jelenséget képeznek a Déli Sarkon. Kitépik a rádió-antennákat, elterítik utujukból a repülőgépeket, hatalmas kötérbököket, hordókat, ládákat emelnek fel a levegőbe és 2-3 kilométer távolságra dobják le őket. A szélviharok nyomán gyakran süllyed le a hőmérséklet minusz 80 fok alá.

Februárban glaciológiai kutatócsoportunk tudományos megfigyeléseket végzett az egyenástől 440 kilométer távolságra lévő Mirnii és a Pioneer-szkaia állomás között. A szél elérte a másodpercenkénti 18-20 méteres sebességet és kegyetlen fagy dühöngött. Veszélyes vállalkozás volt a jégreter vastagságának megállapítására szolgáló seizmikus robbantások végrehajtása, mivel vihar idején a jéget borító hó könnyen nagyerőjű villamos töltésre tehet szert. A veszélyekkel dacolva glaciológusaink mégis elvégezték a rájuk bízott feladatokat és megállapították, hogy a „hatodik földrész”, az Antarktisz feülete sok helyen a tenger színe alatt húzódik. A szárazföldet többfelé 3000 méter vastagságú terjedő jégpáncél borítja. A jégpáncél széle valósággal kitölti látszik egy vízben szegény tenger alsó részét. Távolabb a tengerben, a parttal párhuzamosan, mintegy 300 kilométernyi hosszúságban hegyléc vonul, mely 700-1000 méter magasságra emelkedik ki a tenger színe felett és amelyet másfél kilométer vastag jégteleg fed.

Az összegyűjtött tudományos megfigyelések tanulmányozásából arra a következtetésre jutottunk — folytatta nyilatkozatát Sumszkij doktor, — hogy az Antarktisz szárazföld és egészen a parttól hatszázötven kilométernyi távolságra lévő Vaszkoi I. állomásig a tenger színe fölött húzódik. Innen tovább mély depresszió

A „Fehér földrész” feltárja titkait

terül el, melynek szintje mintegy 1000 méterrel süllyed a tenger színe alá. Az egész depressziót körülbelül négy kilométer vastag jégteleg borítja.

A szovjet tudósok eredményei halomra döntötték azt az elképzelést, mintha Antarktisz keleti része egy szigetsorokból állna. A legújabb eredmények arra mutatnak, hogy az Antarktisz szárazföldje a jéghegyek süllyedő hatására süllyedt le az óceán vízébe. Ha ezt a jégpáncélit valamilyen uton-módon el lehetne távolítani, úgy a szárazföld néhány száz méterrel kiemelkedne a tengerből.

Igen érdekes eredményekkel jártak a Déli Sark körül végzett hőmérséklet-mérések is. Megállapították, hogy a titokzatos földrész belsejében különleges hőmérsékleti viszonyok uralkodnak. Mint ismeretes, a föld többi helyén minél mélyebben hatolunk be a föld belsejébe, annál magasabb a hőmérséklet. Az Antarktiszon ellenkező a helyzet. A föld színétől lefelé haladva, a hőmérséklet egy bizonyos mélységig egyre csökken.

Ugyancsak csökken a hőmérséklet a szárazföld szélétől a kontinens belseje felé is. Kiszámították, hogy a Déli Sark környékén az átlagos évi középhőmérséklet minusz 65 fok Celsius.

Az Antarktiszon állandóan anticiklon dühög. Ezért a földrész központi vidékeire ugyiszlán semmi csapadék sem hull. A partoktól mintegy 850 kilométernyi távolságra fekvő Komszomolszkaja állomáson az évi csapadékmennyiség mindössze 80 milliméter. A jég-árak (gleccserek) legkisebb sebessége 150-200 méter évenként. Vannak azonban olyan gyorsan haladó jégárak is, melyek 1200 métert tesznek meg évenként és a tenger fenekére érve hatalmas jéghegyekké válnak. Ezek a valóságos uszó szigetek gyakran elérik a 60-70 kilométernyi átmérőt.

A „Fehér földrész” még sok titkot rejtget a tudósok előtt — mondotta bejegyzésül Sumszkij doktor. — Ezek közül egyesekre már fény derült. Mások tisztázása még a jövő feladata. Biztos azonban, hogy az Antarktisz térképén hamarosan már nem lesznek fehér foltok.

Műtrágya — salakból

A Szovjetunió Zsdánov városában működő Azovsztal fémipari gyár öntőtváson, acélon és hengerelt árun kívül évenként több száz ezer tonna... ásványi műtrágyát is gyárt. Ezt a fémipari vállalat számára valóban szokatlan terméket a cserceni, foszforban gazdag vasérc feldolgozása nyomán állítják elő.

A vasérc megolvasztása alkalmával a Martin kemencékben visszamaradó, magas foszfortartalmú salakot tartályokba öntik és folyékony állapotban szállítják az üzem legújabb — a Szovjetunióban egyedülálló — osztályára, a salak-feldolgozóba. Itt valamennyi művelet — kezdve az időközben megszállt salak felaprózásán és végéig a kész műtrágyával, töltött zsákok vagonszerelésén — teljes mértékben gépesítették és automatizálták. A napenként ezer tonna foszfát-műtrágya gyártására alkalmas hatalmas osztályon mindössze 15 ember dolgozik váltásokonként.

A gyakorlat azt bizonyította, hogy foszfát-tartalmú salaknak műtrágyaként való felhasználása, különösen a cukorrépa termesztésben, rendkívül jó eredményekhez vezet.

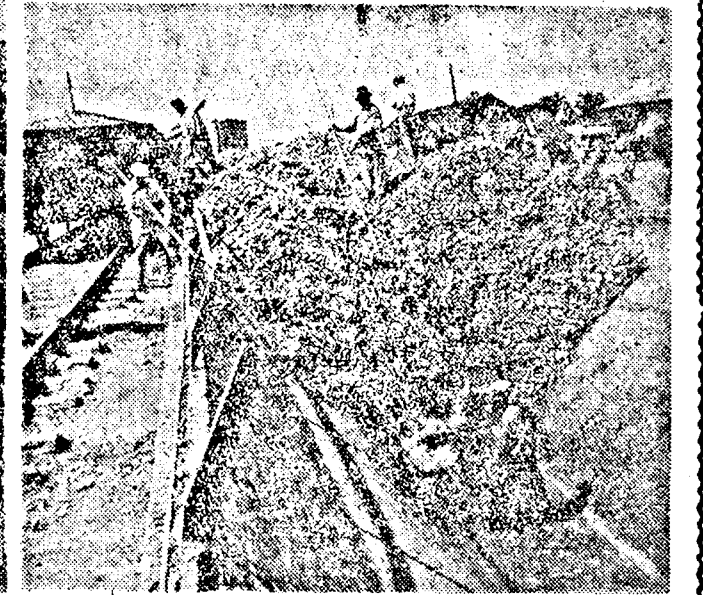
Képes hirdető a cukorgyárból, az első termelési napról

Az elmúlt héten, az előre megállapított terv szerint, megkezdődött az aradi cukorgyár ezidei termelési évadja.

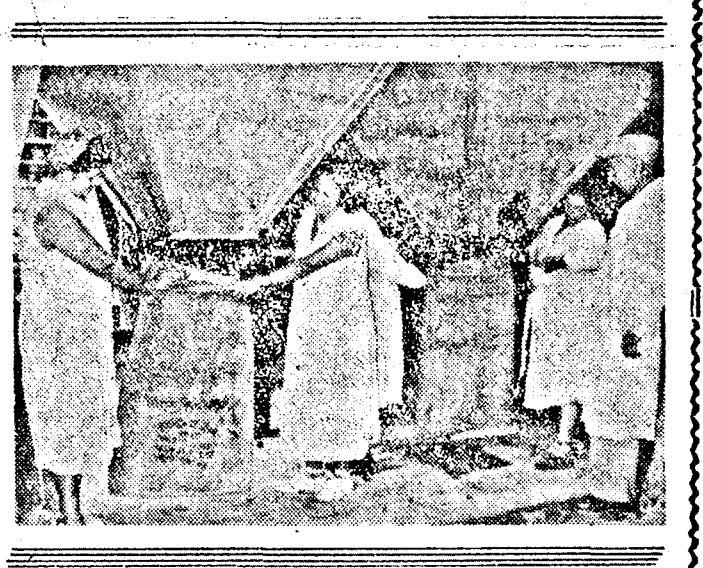
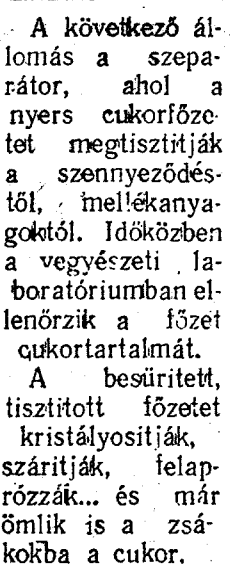
Ebből az alkalomból fotóriporterünk felkereste az aradi cukorgyárat és az alábbi képekben számolt be a gyár első termelési napjáról.

Csütörtökön reggel fekete füstoszlop emelkedett a magasba a cukorgyár kéményéből, jelezve, hogy a fontos közüzemi cikket gyártó vállalatunkban megindult az őszi kampány.

A gyárba érkezett cukorrépát különleges csatornába öntik, melyen keresztül bejut a répaszós és szeletelő osztályba. Itt előbb megfűtöztik a répát, majd felszelelik.

Innen a diffúziós osztályba kerül, ahol különböző anyagok hozzáadásával főzik. A répaszeleteket csatornák szállítják a főzőkazánokba, ahol a cukorgyártás legfontosabb művelete folyik. Itt a termelési folyamat teljesen gépesített.

A következő állomás a szeparátor, ahol a nyers cukorfezetet megfűtöztik a szennyeződéstől, mellékanyagoktól. Időközben a vegyészeti laboratóriumban ellenőrzik a főzet cukortartalmát.

A besűrített, tisztított főzetet kristályosítják, szárítják, felaprózzák... és már ömlik is a zsákokba a cukor.

Tizenkét gramm súlyú gyapot-tok

A szovjet gyapotnemesítők új gyapotfajtát tenyésztettek ki, melynek magtömegei rendkívül nagyok és eléri a 11-12 grammot. Eddig a Szovjetunióban elterjedt közönséges gyapotfajták tömegének súlya 7-8 gramm volt.

Az új gyapotfajtát Közép-Ázsiában tenyésztették ki, a különböző fajok közötti hosszú hibridizáció eredményeként. A kísérletek során a gyapotot különböző, a mélyvák családjába tartozó növényekkel keresztezték.

A növénynemesítők tovább folytatják kísérleteiket és egyre újabb gyapotfajtákat tenyésztettek ki, melyek rendkívül előnyös tulajdonságokkal rendelkeznek: gazdag termést adnak, korán érnek, jóminőségű szálai vannak, és olyan alakban nőnek, hogy könnyen lehet róluk a termést géppel leszedni.

Az ősember nyomában

Az üzbekisztáni Alajsk hegyléc egyik szorosában nemrég ősembernyomokat találtak. Ez az első eset, hogy a Szovjetunióban a neandervölgyi típusokhoz tartozó ősemberek településeinek nyomaira bukkantak. Egy barlangban kovaköből készült lapot, nyílhegyeket és más, az ősember által használt tárgyakat találtak. Az archeológusok megállapították, hogy a lelet a középső paleolitikum (paleolitikus korszak) idejéből származik.

A leletnek nagy tudományos jelentősége van, mivel az itt talált tárgyak igazolják, hogy a neandervölgyi ember már meglehetősen magasrendű, tudatos tevékenységet folytatott, ami megerősíti egyes tudósok azt a téves nézetét, hogy az ősemberek teljesen hiányoltak minden öntudatos tevékenységtől.

Kelet-Szlovákiában, Ganovce város mellett rendkívül értékes őskori leletre bukkantak, az ősember koponyájának megkövesedett lenyomatára.

nyájának megkövesedett lenyomatára.

A tudósok egybehangzó véleménye szerint a koponya-nyomlat mintegy 120 ezer éves és a neandervölgyi ősmegelő ember típusától származik, mely az utolsó jégkorszak előtt jelent meg a földön.

A Magyar Népköztársaságban, a Balaton-tó partján, Ságvár közelében a éjszakai korszak idejéből származó, mintegy 27 ezer esztendősi emberi település nyomaira bukkantak. Többek között feltárták az utolsó jégkorszak emberének kunyhóját, melyben jelentős mennyiségű, különböző használati tárgyakat találtak. Ez egyedülálló Európában.

Hóvirágból gyermekparalízis-elleni gyógyszer

Már régóta ismeretes, hogy a hóvirágnak értékes gyógyító tulajdonsága van, különösen a szívbetegségek esetében. D. S. Paskov, fiatal bolgár tudós, aki a leningrádi kísérleti orvostudományi intézetben nyerte el az orvostudományok kandidátusa címet, sikerült a hóvirágból egy új anyagot kivonnia, mely nivalinnak nevezett el.

Az eddig folytatott kísérletek azt

mutatják, hogy a nivalin renkívül hatásos gyógyszer a központi idegrendszer bűnülös állapotainak megszüntetésére és mint ilyen, felhasználható a gyermekparalízis gyógyítására is. D. S. Paskov ezzel a tanulmányával nyerte el a leningrádi egyetemen az orvostudományok doktora címet. Jelenleg széles körben folynak a kísérletek a nivalin hatásának tanulmányozására.

Mindennapi életünkben egyre nagyobb mértékben használjuk a műszálakat, az ezekből készült anyagokat. A textilipar már majdnem 100 éve alkalmaz műszálakat, annak ellenére, hogy ezeket eleinte meglehetősen bűnülösítették és — el kell ismernünk, — nem is minden alapos ok nélkül. Még husz éve sincs, hogy a vegyésznek sikerült olyan műszálakat előállítani, melyek minden téren felveszik a versenyt a természetes rostokkal, sőt előnyös tulajdonságaik révén még felettük is állnak.

A természetes rostok legfőbb alkotórésze a cellulóza, ezt azonban sokéves kísérletek után sem sikerült még mesterségesen tisztán előállítani. Több sikert ért el a különböző cellulóza tartalmú vegyületek mesterséges előállításában. Így jöttek rá még a múlt század végén a nitrocellulóz (műselyem) gyártásának titkára. Ma már többféle, cellulóza alapanyagú műszál gyártanak, ilyenek például a viszkóz-selyem, a cellulóza-acetát, stb.

Lehet a cellulóza-alapanyagú műszálakat gyapjuszzerűen is feldolgozni, de ennek a műgyapjúnak — akárcsak a műselyemnek — az a hátránya, hogy távolról sem rendelkezik az igazi gyapjú, vagy selyem előnyös tulajdonságaival, nem olyan tartós, tetszetős, nagyon gyűrődik, stb.

Ezeket a műszálakat úgy állítják elő, hogy a cellulóza-vegyületet feloldják és rendkívül finom nyílásokon át vezetik, olyan anyagokban, melyek a cellulózt kicsapják. Az így nyert nagyon vékony szálak orsóra csévezik.

A műszál — a jövő textil-nyersanyaga

Megkísérelték állati fehérjéből, például a tejben található kazeinből műszálakat előállítani. Ez azonban túl költséges eljárás volt és sok élelmezési célokra szükséges fehérjét emésztett fel.

Olyan új alapanyagokból készült szálak felé fordult tehát az érdeklődés, melyek nyersanyagát nem kell természetesen, mint a fát, vagy a különböző növényeket, hanem olcsó ásványi anyagokból lehet őket előállítani. Szükség volt új textillapanyagok keresésére, már csak azért is, mivel a régi, „klasszikus” anyagok: selyem, pamut, gyapjú, egyre kevésbé tudták kielégíteni a Föld állandóan növekvő lakosságának egyre fokozódó igényeit.

A vegyészek ezirányú fáradozását végre siker koronázta: az utolsó 20 év során sikerült olyan szintetikus anyagokat előállítani, melyek alapanyaga szén, kőolaj, földgáz, mészkő, kősó. Olcsóságuk mellett ezek a műrostok jóval tartósabbak minden eddig ismert természetes rostnál, a melyok nem támadják meg őket, vízben nem rothadnak, gyűrhetőek stb.

A legismertebbek az úgynevezett poliamid típusú műszálak. Ilyenek a nylon, kapron, perlon, relon, stb. A szénthidrogének csoportjába tartozó alapanyagokat acéltartályban 5-6 atmoszférán nyomáson 200-250 fok hőmérsékleten több órán át hevítik. Közben többszáz molekula egyesül egyetlen óriás-molekulává és így keletkezik a rendkívül tartós nylon, melyet nagyon apró nyílásokon való átnyomása révén alakítják át szálá.

A nylon és a hozzá hasonló műszálak vízben nem duzzadnak meg és teherbíráruk megközelíti az acélét. Hő hatására megpuhulnak és megváltoztatják az alakjukat. 280 foknál megolvadnak, ezért nem szabad az ilyen anyagból készült ruhamezt vasalni.

A nylon alapanyaga furturol, a kaproné — melynek gyártási eljárását I. L. Krumm és A. A. Sztrepnejev szovjet vegyészek dolgozták ki — a lényegesen olcsóbb fenol, vagy karbolsav, a közszen száraz leparálásának, vagyis a kokszyártásnak egyik mellékterméke.

Hazánkban is kidolgozták egy hasonló műanyag gyártási eljárását. Ez a műanyag a nylon nevet kapta. A Bákó-tartományi Savineszti már épül hazánk nagy relon üzeme, mely még ebben az évben megkezdheti működését, egyelőre évi 5.000 tonna relon-termeléssel.

Az eddig említett műszálak inkább a selyem helyettesítésére szolgálnak, de a legutóbbi időben sikerült a gyapjához hasonló műszálakat is létrehozni. Ezek alapanyaga a rendkívül olcsó előállítható acetilén. Ilyen módon egy akrilnitril nevű műanyagot kapnak, melyből az orlon, relon, stb. elnevezésű gyapjúpótló szálakat gyártják. Hazánkban is kidolgozták egy ilyen fajta, relon elnevezésű szál gyártási eljárását.

A már ismeretes műszálak gyártása mellett egyre tovább folynak a kísérletek újabb, még előnyösebb tulajdonságú műszálak előállítására.

Nyeszmejanov szovjet akadémikusnak sikerült nemrég etilénből és széntetraloridból, mintegy 100 fok hőmérséklet és 100 atmoszférás nyomás mellett új, rendkívül értékes tulajdonságokkal rendelkező óriás molekulákat előállítani. Ez az új műanyag annál jelentősebb, mivel ugyiszlán földgázból, szénből és konyhasóból készítik. (A széntetralorid ugyanis szénből és kősóból előállított klorból készül, az etilén viszont földgázból).

A műszálak felhasználása napról napra terjed. 1930-ban például a textiliparban feldolgozott szálak 81 százaléka pamut, 15 százaléka gyapjú, 1 százaléka selyem és 3 százaléka műszál volt. 1955-ben már lényegesen más képet mutat a statisztika: a textilipar által feldolgozott szálak 59 százaléka pamut, 10 százaléka gyapjú, 10 százaléka selyem és 21 százaléka műszál.

Világszerte, vegyészeti laboratóriumok százaiiban a vegyészek sereg dolgozik új műszálak előállításán, a már ismert szálak gyártási eljárásának tökéletesítésén.

Hazánk — annak ellenére, hogy rendkívül gazdag kőolaj, földgáz és só tartalékaival vannak — a múltban alig rendelkezett szerves vegyiparral. Felszabadulásunk után és különösen a II. Kongresszus irányelveinek gyakorlatba illesztése során, nagymértékű munka indult egy hatalmas vegyipar megteremtésére. Ennek keretén belül országunkban is hamarosan nagymennyiségű, kiváló minőségű műszál gyártanak majd és ezáltal biztosítják, hogy a dolgozók egyre több, jobb és tetszelősebb textilanyaghoz jussanak.

Dávidovics Tibor, tanár

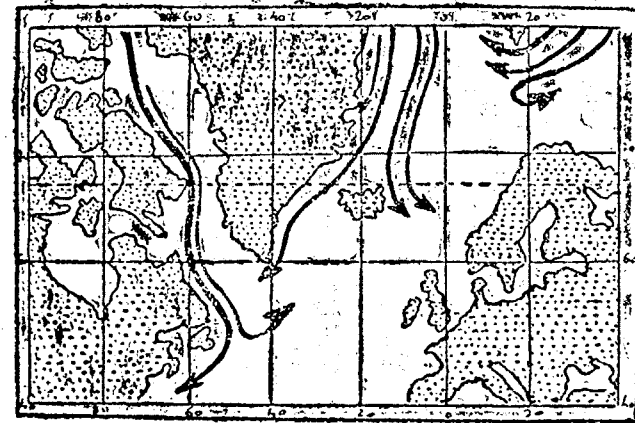
Befolyásolják-e a jéghegyek az időjárást?

Ha kedvezőnek nem is mondhatjuk, de kénytelen-kelletlen meg szoktuk, hogy kontinensünk éghajlata négy évszakra oszlik. S ezek az évszakok távolról sem követik egymást szabályos időközönként.

A Föld légkörének állapota (az időjárás) nemcsak a fentemlítt külső tényezőtől függ, hanem légkörünk óriási méretű gázionegének belső történései törvényeitől is.

Azok a szinte felmérhetetlenül nagyarányú mozgások, amelyek hatalmas légtömeget idéznek elő (az Egyenlítő irányában és fordítva) vagy felmelegedést vagy lehűlést okoznak.

Mindezek mellett, sokan a jéghegyeknek tulajdonítják a lehűlést, tény az, hogy Grönlandból a ke-

Nyilvánvaló, hogy az évszakok változását Földünk napközi keringése okozza. S bár ez évenként azonos, az évszakok „érkezése” mégis más és más.

700 fajta orvosság

A Csehszlovák Köztársaság gyógyszeriparában ebben az évben 700 fajta különböző orvosságot állítanak elő. A második világháború előtt Csehszlovákia a gyógyszerek nagyrészt külföldről hozta be. Jelenleg az ország a legjelentősebb gyógyszer exportáló államok közé tartozik. Különösen keresettek a Karlov Varyi gyógyfürdők sői. A csehszlovák gyógyszerek és gyógyszer nyersanyagok, kiváló minőségűek és igen keresettek és megbeszéltek a külföldön is.

legfröndi- és a Labrador-árammal hatalmas jéghegytömegek vándorolnak dél felé. Ez az áramlás gyorsul akkor, ha erős és tartós északi szelek fújnak. Ezeknek a jéghegyeknek 90 százaléka viszont (még Új-Föndlandig elérnek — 3 év alatt) elpusztul. A hideget okozza a jéghegyek olvadása által elvont hő. Ennek viszont mégis másodlagos jelentősége van a hideg idő keletkezésében, mert hűtő hatása amolyan helyi jellegű. Van eset, amikor a tartós északi szelek a kontinensről távolra sodorják a jéghegyeket és a szárazföldre vonatlanul hideg uralkodik. A hőmérséklet később tehát, a jéghegyek vándorlását is előidéző erős, tartós északi szél okozza.